

stotki skupnih investicij (skupaj s porabljenim amortizacijo), a z več kakor 30 odstotki skupnih investicij sodelujejo ljudski odbori in ljudske republike. Tudi tu je bila torej napravljena tako temeljita sprememba, da ni mogoče nič več zahtevati v smeri spremembe razporeditve investicijskih sredstev na zvezo in ljudske odbore ali na gospodarske organizacije. Upoštevati je treba nasprotno, da smo zvezi pustili skrajni minimum za usmerjanje gospodarskega razvoja in da bi mogla vsaka nadaljnja sprememba pomeniti,

Večji delež osebne potrošnje v razdelitvi

Take spremembe lahko ugotovimo tudi na drugih področjih razdelitve. Nastopila je resnejša sprememba na boljše v deležu osebne potrošnje pri skupni razdelitvi dohodka. Realna plača delavcev in uslužbencev se je letos povečala za 9 odstotkov, s potrošniškimi krediti pa za 14 %, medtem ko je skupna potrošnja prebivalstva brez naravnih potrošnje kmetovalcev večja za več kakor 20 odstotkov. Proračunska potrošnja je pri ljudskih republikah in ljudskih odborih večja letos za 12 odstotkov v primerjavi z enakim razdobjem lani. Če pri tem upoštevamo, da so izdatki za narodno obrambo kljub pomembnemu porastu nacionalnega dohodka na lanskim ravni, tedaj je lahko spoznati, da je prišlo do korenitih sprememb v razdelitvi nacionalnega dohodka na liniji uresničevanja ekonomske politike, ki je bila v prejšnjih letih predmet proučevanja političnih forumov, posebno v ljudski skupščini, in predmet interesiranja vse naše javnosti. Spremembe so bile izvršene zelo naglo in so dale ugodne rezultate, kakor je to razvidno iz vsega gospodarskega razvoja.

Zahteve,

ki smo jih že prehiteli

Ce smo tako spoznali vso daljnosežnost doslej izvršenih sprememb, se nam sama po sebi vsili zavest, da moramo v novem položaju gledati na probleme tekoče gospodarske politike in perspektivnega razvoja z drugačnimi očmi. Spremenjeni odnosi v razdelitvi in splošni porast gospodarske aktivnosti porajajo nove probleme ter obravnavanje problematike gospodarskega razvoja s položajem, ki so bili aktualni v prejšnjih letih, ne prispeva več niti k pravilnemu spoznavanju na novo nastalih problemov niti k njihovi rešitvi. Pisati danes o potrebi spremembe strukture investicij kot bistveni gospodarski nalogi bi bila zgrešena zadeva, govoriti o spremembah v razdelitvi nacionalnega dohodka kot pogoju za izvajanje spremenjene ekonomske politike pomeni govoriti o problemu, ki smo ga že prešli itd. Take zahteve ekonomske politike so bile v življenju uresničene, na tej osnovi se je gospodarstvo znašlo v novem položaju, ki prinaša drugačne probleme, katerih pravočasno spoznavanje pomeni nadaljnji korak v formuliranju novih nalog in iskanju nove usmeritve v vsakdanji gospodarski praksi. Če bi v današnjem položaju zahtevali, da pustimo gospodarskim

da izpuščamo iz rok enega izmed bistvenih regulatorjev planskega usmerjanja gospodarskega razvoja.

Ti podatki pričajo, da se je politika investicij bistveno spremenila, prav tako pa tudi razporeditev sredstev na zvezo in druge politično teritorialne enote oziroma gospodarske organizacije. S tem so v zadostni meri zagotovljene materialne osnove kómmune in delavskega samoupravljanja. Njehovega nadaljnega napredka ne smemo več iskati v spremembah deleža pri razdelitvi v okviru sedanjega dohodka, temveč v nadaljnjem naraščanju dohodka sploh.

organizacijam več sredstev, ko sodelujejo pri skupnih sredstvih, ki so namenjena za investicije, s 50 odstotki, bi bila taka zahteva nerealna, ker ni več prostora za kakršno koli medsebojno preporazdelitev med udeleženci v razdelitvi. Vsekakor pa bi bila zelo pomembna zahteva, da se pri dohodku, ki ga bomo ustvarili, v prihodnje zagotovi pomembnejša spodbuda in bolj svobodno manipuliranje s sredstvi kakor doslej. Enako velja to tudi za povečanje sredstev za potrebe ljudskih odborov. To povečanje je mogoče pričakovati iz nadaljnjega porasta dohodka na nekem teritoriju, nikakor pa ne z nadaljnjimi spremembami v odnosih razdelitve med zvezo in komunami.

Zaustavimo se samo še pri primeru stanovanjske graditve. Letos je bilo v sedmih mesecih porabljeno za stanovanjsko gradnjo približno 30 milijard dinarjev in lahko pričakujemo, da bodo do konca leta skupni izdatki v ta namen presegli znesek 60 milijard dinarjev. Ker zaposlenost in dohodki delavcev in uslužbencev naraščajo, se v te sklade stekajo čedalje večja sredstva. Na tem področju graditve ni več težišče na zahtevi, da naj se povečajo sredstva, temveč da naj se čim bolj smotno porabijo, da naj se gradi

hitreje, da naj se zagotovi ustrezni porast proizvodnje gradbenega materiala, posebno pa gradbenih in obrtnih uslug. Da je to res tako, pričča dejstvo, da sredstva teh skladov letos ne bodo porabljena. Tako postajajo s stalnim naraščanjem investicij v stanovanjsko gradnjo čedalje bolj ostri omenjeni problemi, brez katerih rešitve ni povečanja stanovanjske graditve, naj kolikor koli povečamo denarna sredstva. Z drugimi besedami, spremenjena struktura investicij postavlja določene zahteve gradbeništvu, proizvodnji gradbenega materiala in ustvarja druge probleme, h katerim se je treba obrniti in jih reševati, a ne vztrajati na zahtevi, da se stanovanjski prispevek še bolj poveča, ker bi to pomenilo, da nismo spoznali aktualnega položaja in da smo ostali pri starih zahtevah, ki pa morajo biti danes drugačne glede na to, da se je gradnja stanovanj skoraj podvojila. S tem ni rečeno, da problem pomanjkanja stanovanj ni še naprej pereče vprašanje velikega števila naših državljanov, temveč je samo pojasnjeno, da ga je treba reševati po drugih poteh in z drugačnimi sredstvi, kakor je bilo to do pred dvema letoma, ker so tudi razmere drugačne.

Po izvršenih spremembah v razdelitvi nacionalnega dohodka in po naglem vzponu gospodarstva mora obravnavanje splošne gospodarske politike iz prejšnjega razdobja napraviti prostor na novo nastali problemom, ki niso nič manj pomembni, čeprav so bistveno drugačni po svojem značaju. Danes je važno, kako odpraviti nesorazmerje, ki se kaže v zaostalem prometu, ker že začetki napredka v kmetijstvu odkrivajo vso nezadostnost njegovih skromnih zmogljivosti. Porast nacionalnega dohodka omogoča porast investicij brez motenj in inflacijskih pretresov, kakršne smo imeli v minulih letih, nismo pa dovolj sposobni, da bi več investirali, ker ne more gradbeništvu obvladati take prostornine del, ker nimamo dovolj kadrov od projektiranja do izvajanja obrtnih del, ker je naša proizvodnja gradbenega materiala nesodobna itd.

Osvobajamo se starih predstav in iščimo nove rešitve

Tak tempo porasta proizvodnje kakor tudi izvoza in uvoza terja učinkovitejše usmerjanje proizvodne strukture. Prizadevati si moramo, da bomo še naprej obdržali visok in nagel tempo proizvodnje, pri tem pa postaja ustrezna proizvodna struktura čedalje bolj pomemben pogoj nadaljnjega vzpona gospodarstva. Kako naj preprečimo težnje, da bi se razvijala proizvodnja na osnovi sestavljanja delov ali, boljše povedano, kako naj spodbudimo hitrejše osvajanje večine proizvodov, ki jih sedaj v največji meri sestavljamo ali samo montiramo? Državi, kako doseči hitrejši porast proizvodnje domačega reprodukcijskega materiala, kako doseči, da bomo izvažali izdelke, ki so izdelani predvsem iz domačih surovin itd. — to so problemi, od katerih je v znatni meri odvisno zmanjšanje primanjkljaja v plačilni bilanci.

Tako stališča proučevanja kakor tudi metode, ki jih terja nov položaj, se torej razlikujejo od prejšnjih. Medtem ko so do nedavna splošni gospodarski odloki in instrumenti razdelitve lahko v osnovi reševali nastale težave v napeti razdelitvi nacionalnega dohodka in enostransko

usmerjeni investicijski graditvi, se sedaj čedalje bolj pojavljajo kot nenavadno pomemben činitelj nadaljnje krepitve gospodarstva organizacijski ukrepi.

Združevanje podjetij, učinkovitejše delo komun, pomoč in usmerjanje o državnih organih, konkretne analize ekonomike posameznih vej itd. postajajo čedalje bolj aktualne. To ne pomeni, da nima splošna gospodarska problematika svojega vidnega mesta, ni pa edina, s porastom gospodarstva se je povečala tudi problematika, ki izvira iz tekočega gospodarskega razvoja, ta pa zahteva vsakdanje vztrajno delo. Namesto velikih nesorazmerij se porajajo na videz drobnejše neuskkljenosti, v svoji celotnosti pa niso nič manj pomembne za skupni rezultat. Bistveno je pri tem, da gremo v korak z dinamičnim razvojem gospodarstva, da odkrivamo nove probleme in iščemo nove rešitve. Pogoj za to je, da gospodarstvo spremljamo in spreminjamo ustaljene zaključke ter predstave o njem, ker je to v logiki njegovega razvoja. Gospodarstvo ni danes več tako, kakršno je bilo večeraj.